

Heteròcers nous o interessants de les illes Balears (Lepidoptera)

Francesc Vallhonrat¹, Josep Joaquim Pérez De-Gregorio¹ & Emili Requena²

¹Museu de Ciències Naturals de Barcelona (Zoologia). Passeig Picasso, s/n; E-08003 Barcelona

²Sant Cugat, 21-23; E-08700 Igualada

Abstract. New or interesting records of Heterocera from the Balearic Islands (Lepidoptera). In this paper fifty-seven species of Lepidoptera Heterocera from the islands of Majorca, Ibiza and Formentera belonging to seven families are given. In all, six new records for the Balearic Islands (*Metzneria varennei* Nel, 1997, *Platyedra subcinerea* (Haworth, 1828), *Acroclita subsequana* (Herrich-Schäffer, 1851), *Epinotia thapsiana* (Zeller, 1847), *Blastesthia tessulatana* (Staudinger, 1871), *Conistra staudingeri* (Graslin, 1863)) and fifteen new records for one of these three islands are cited. *Eupithecia sardoa* Dietze, 1910 is confirmed from Balearic Islands.

Resum. S'esmenten cinquanta-set espècies de lepidòpters heteròcers de les illes de Mallorca, Eivissa i Formentera, agrupades en set famílies, de les quals sis espècies són novetat per a les Balears (*Metzneria varennei* Nel, 1997, *Platyedra subcinerea* (Haworth, 1828), *Acroclita subsequana* (Herrich-Schäffer, 1851), *Epinotia thapsiana* (Zeller, 1847), *Blastesthia tessulatana* (Staudinger, 1871), *Conistra staudingeri* (Graslin, 1863)) i quinze per a alguna de les tres illes. Es confirma la presència d'*Eupithecia sardoa* Dietze, 1910 a les Balears.

Key words: Heterocera, Lepidoptera, faunistics, Majorca, Ibiza, Formentera, Balearic Islands.

Introducció

Continuant els estudis recents sobre la fauna lepidopterològica de les illes Balears (Férriz *et al.* 2006; Vallhonrat *et al.* 2010), en aquest treball es donen noves citacions sobre la base de les recerques fetes a tres illes, Mallorca, Eivissa i Formentera, en els anys 2010 i 2011, en localitats poc o gens prospectades i altres de conegudes. S'amplien les zones de distribució de les espècies citades i algunes presenten interès biogeogràfic.

Material i mètodes

Les prospeccions s'han fet mitjançant tramps de llum del tipus Heath. Les espècies citades de Mallorca i d'Eivissa les ha recollert el primer dels autors (F. Vallhonrat *leg.*), i les de Formentera, el segon (J.J. P. De-Gregorio *leg.*). Les localitats prospectades es troben a la taula I.

Taula 1 Localitats citades en el text, amb el reticle UTM corresponent, la seva altitud, i les dates i autors de les citacions.

Illa	Localitat, municipi	UTM 10 × 10 km	Altitud m	Data	leg.
Mallorca	Marina de s'Àguila, Lluçmajor	31SDD85	100	10.IV.2010	F. Vallhonrat <i>leg.</i>
Mallorca	Santuari de Lluç, Escorca	31SDE90	500	11.IV.2010	F. Vallhonrat <i>leg.</i>
Mallorca	Torrent d'en Marcó, Sant Elm	31SDD48	25	9.IV.2010	F. Vallhonrat <i>leg.</i>
Eivissa	S'Argentera, Santa Eulària des Riu	31SCD72	75	25.III.2011	F. Vallhonrat <i>leg.</i>
Eivissa	Forn des Saig, Santa Eulària des Riu	31SCD72	240	26.III.2011	F. Vallhonrat <i>leg.</i>
Eivissa	Puig des Fornàs, Sant Rafel	31SCD51	220	27.III.2011	F. Vallhonrat <i>leg.</i>
Eivissa	Puig de Cas Jai, Santa Agnès de Corona	31SCD52	220	28.III.2011	F. Vallhonrat <i>leg.</i>
Formentera	Ses Clotades, es Caló	31SCC78	10	2.IV.2010	J.J.P. De-Gregorio <i>leg.</i>
Formentera	Can Marroig, Sant Francesc Xavier	31SCC68	3	5.IV.2010	J.J.P. De-Gregorio <i>leg.</i>

Resultats

Es donen les citacions de cinquanta-set espècies que, segons la bibliografia a l'abast, presenten algun interès faunístic o biogeogràfic. De Mallorca s'han registrat trenta-tres espècies de localitats sense dades anteriors. A Eivissa, d'un total de vint-i-nou citacions, s'han registrat quatre espècies noves per a les Balears: *Metzneria varennei* Nel, 1997, *Platyedra subcinerea* (Haworth, 1828), *Epinotia thapsiana* (Zeller, 1847) i *Conistra staudingeri* (Graslin, 1863). De Formentera se citen onze espècies, de les quals *Acroclita subsequana* (Herrich-Schäffer, 1851) i *Blastesthia tessulatana* (Staudinger, 1871) són noves per a les Balears. Les novetats per a les illes respectives són: deu per a Eivissa i cinc per a Formentera. Destaquem la citació d'*Eupithecia sardoa* Dietze, 1910, pel que fa a la seva distribució mediterrània.

La llista d'espècies es dona a l'annex 1, amb les observacions, si escau, sobre l'interès que presenten algunes.

Agraïments

Agraïm a C. Coll, M. Bravo, N. Arnan, M. Arnan i J. Dantart la col·laboració i l'ajuda per fer el treball.

Referències bibliogràfiques

- Fèrriz, I., Honey, M. & Riddifort, N. 2006. Els Heteròcers del parc natural de ses Salines d'Eivissa i Formentera (illes Balears). *Boll. Soc. Hist. nat. Balears*, 49: 199-209
- Karsholt, O. & Razowski, J., eds. 1996. *The Lepidoptera of Europe. A Distributional Checklist*. 380 pp. Apollo Books, Stenstrup.
- Mironov, V. 2003. Larentiinae II (Perizomini and Eupitheciini). In: *The Geometrid Moths of Europe* (A. Hausmann ed.), 4: 463 pp. Apollo Books, Stenstrup.

- Requena, E. 2009. Aproximació a la fauna dels gelèquids de Catalunya i Balears (Lepidoptera: Gelechiidae). *Treb. Soc. Cat. Lep.*, 16: 5-77.
- Riddiford, N. 2003. *Catàleg de biodiversitat del Parc Natural de s'Albufera de Mallorca*. 88 pp. Conselleria de Medi Ambient del Govern de les Illes Balears. Palma.
- Vallhonrat, F., Pérez De-Gregorio, J.J. & Requena, E. 2010. Heteròcers nous o interessants per a la fauna de les illes Balears de Formentera i Menorca (Lepidoptera). *Butll. Soc. Cat. Lep.*, 101: 45-50.

Data de recepció: 1 de desembre de 2011

Data d'acceptació: 15 de desembre de 2011

Annex 1 Llista d'espècies registrades de Mallorca (2010), Formentera (2010) i Eivissa (2011), seguint la sistemàtica de Karsholt & Razowski (1996), amb algunes actualitzacions. De cada espècie es dona el nom científic i autor, i s'ordena per famílies. S'indiquen les localitats de la taula 1 i, si escau, s'afegeixen comentaris sobre l'interès que presenta l'espècie. Les citacions de Mallorca i d'Eivissa són del primer autor (F. Vallhonrat *leg.*), i les de Formentera, del segon (J.J. P. De-Gregorio *leg.*). Les novetats per a les Balears van senyalades amb dos asteriscos **, i les que són novetats per a una de les illes, amb un asterisc *.

Coleophoridae

Coleophora deauretella Lienig & Zeller, 1846. Mallorca: marina de s'Àguila, 1♂ (E. Requena det.).

Gelechiidae

**Eulamprotes helotella* (Staudinger, 1859). Formentera: camí romà, 2♂ i 13♀ (E. Requena det.). Només coneixem una citació de Mallorca (Riddiford 2003).

***Metzneria varennei* Nel, 1997. Eivissa: puig de Cas Jai, 2♂ (E. Requena det.). Coneguda de França, d'on va ser descrita; fa poc que ha estat citada per primera vegada de la península Ibèrica, només de dues localitats del sud-oest de Catalunya (Requena 2009).

***Platyedra subcinerea* (Haworth, 1828). Eivissa: puig de Cas Jai, 1♀ (E. Requena det.). S'ha citat recentment de quatre localitats catalanes (Requena 2009).

Tortricidae

Clepsis consimilana (Hübner, 1817). Mallorca: torrent d'en Marcó, 3♂ i marina de s'Àguila, 3 ex. (E. Requena det.).

***Acroclita subsequana* (Herrich-Schäffer, 1851). Formentera: camí romà, 1♂ i 2♀ (E. Requena det.).

***Epinotia thapsiana* (Zeller, 1847). Eivissa: puig de Cas Jai, 2♀ (E. Requena det.).

***Blastesthia tessulatana* (Staudinger, 1871). Formentera: camí romà, 1♂ (E. Requena det.).

Rhyacionia maritimana Pröse, 1981. Mallorca: torrent d'en Marcó, 1♂ (E. Requena det.).

Pyralidae

**Acrobasis obliqua* (Zeller, 1847). Mallorca: torrent d'en Marcó, molt abundant, i marina de s'Àguila, 6 ex.). Formentera: camí romà, 2♂ (E. Requena det.). No citada de Formentera.

Scoparia staudingeralis (Mabille, 1869). Mallorca: torrent d'en Marcó, 1♂ (E. Requena det.).

**Eudonia angustea* (Curtis, 1827). Mallorca: torrent d'en Marcó, 2♂ i marina de s'Àguila, 7 ex. Eivissa: puig de Cas Jai, 1♀. Formentera: camí romà, molt abundant (E. Requena det.). No citada de Formentera.

Udea ferrugalis (Hübner, 1796). Mallorca: torrent d'en Marcó, 2 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Udea numeralis (Hübner, 1796). Eivissa: puig de Cas Jai, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Mecyna asinalis (Hübner, 1819). Eivissa: forn des Saig, 2 ex. i puig de Cas Jai, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

Nomophila noctuella ([Denis & Schiffermüller], 1775). Mallorca: torrent d'en Marcó, 1♀ (E. Requena det.).

Drepanidae

Watsonalla uncinula (Borkhausen, 1790). Eivissa: puig de Cas Jai, 1♂, i puig des Fornàs, 1♂ (F. Vallhonrat det.).

Geometridae

Rhoptria asperaria (Hübner, 1817). Mallorca: torrent d'en Marcó, 1♀. Eivissa: s'Argentera, 2 ex. i puig des Fornàs, 3♂ (F. Vallhonrat det.).

Petrophora binaevata (Mabille, 1869). Mallorca: marina de s'Àguila, 4 ex. (F. Vallhonrat det.).

- Menophra abruptaria* (Thunberg, 1792). Mallorca: santuari de Lluc, 1♂ i torrent d'en Marcó, 1♂. Eivissa: forn des Saig, 1♀, i puig des Fornàs, 1♂ (F. Vallhonrat det.).
- Ekboarmia atlanticaria* (Staudinger, 1859). Eivissa: puig des Fornàs, 2♀ (F. Vallhonrat det.).
- Campaea honoraria* ([Denis & Schiffermüller], 1775). Mallorca: torrent d'en Marcó, 1♂ (F. Vallhonrat det.).
- Charissa mucidaria* (Hübner, 1799). Registrada a totes les localitats prospectades de les tres illes. (F. Vallhonrat det.).
- Aspitates ochrearia* (Rossi, 1794). Mallorca: marina de s'Àguila, 1♂. Eivissa: puig de Cas Jai, 2♀ (F. Vallhonrat det.).
- Cyclophora puppillaria* (Hübner, 1799). Mallorca: marina de s'Àguila, 1♀ (F. Vallhonrat det.).
- Scopula imitaria* (Hübner, 1799). Mallorca: torrent d'en Marcó, 1♂ Formentera: ses Clotades, 1♂ (F. Vallhonrat det.).
- Idaea calunetaria* (Staudinger, 1859). Eivissa: forn des Saig, 3♂ (F. Vallhonrat det.).
- Idaea minuscularia* (Ribbe, 1912). Mallorca: torrent d'en Marcó, 2♂ (F. Vallhonrat det.).
- Idaea subsericeata* (Haworth, 1809). Mallorca: torrent d'en Marcó, 1♂ (F. Vallhonrat det.).
- **Idaea eugeniata* (Millière, 1870). Mallorca: marina de s'Àguila, 1♂ Eivissa: S'Argentera, 1♂ (F. Vallhonrat det.). No citada d'Eivissa.
- **Idaea predotaria* (Hartig, 1951). Eivissa: forn des Saig, 1♂ (F. Vallhonrat det.).
- Idaea degeneraria* (Hübner, 1799). Mallorca: torrent d'en Marcó, 1♂, i marina de s'Àguila, 1♂. Eivissa: puig des Fornàs, 1♂ (F. Vallhonrat det.).
- **Xanthorhoe disjunctaria* (La Harpe, 1860). Eivissa: puig de Cas Jai, 1♀ (F. Vallhonrat det.).
- Catarhoe basochesiata* (Duponchel, 1831). Mallorca: santuari de Lluc, 1♂, i torrent d'en Marcó, 1♂. (F. Vallhonrat det.).
- **Nebula ibericata* (Staudinger, 1871). Formentera: ses Clotades, 3♀ (F. Vallhonrat det.).
- Pennithera ulicata* Rambur, 1934. Mallorca: torrent d'en Marcó, 4♂ i marina de s'Àguila, 3♂. Eivissa: forn des Saig, 5 ex. i puig de Cas Jai, 2♂ (F. Vallhonrat det.).
- **Eupithecia unedonata* (Mabille, 1868). Eivissa: puig des Fornàs, 1♀ (F. Vallhonrat det.).
- **Eupithecia dodoneata* Guenée, 1857. Mallorca: torrent d'en Marcó, 1♀. Eivissa: s'Argentera, 2♀; puig de Cas Jai, 3♀; forn des Saig, 2♂, 3♀ (F. Vallhonrat det.). No citada d'Eivissa.
- **Eupithecia sardoa* Dietze, 1910. Eivissa: puig de Cas Jai, 1♂; puig des Fornàs, 1♀, i forn des Saig, 1♀ (F. Vallhonrat det.). Es confirma la presència d'aquesta espècie a les Balears; fins fa poc, coneguda només de Còrsega i Sardenya, i del nord de Tunísia. No s'havia donat per segura a les Balears, tot i haver-hi una citació de Mallorca, de s'Albufera d'Alcúdia (Riddiford 2003; Mironov 2003).
- **Eupithecia cocciferata* Millière, 1864. Mallorca: santuari de Lluc, molt abundant. Eivissa: forn des Saig, 1♂ (F. Vallhonrat det.). No citada d'Eivissa.
- **Eupithecia oxycedrata* (Rambur, 1833). Eivissa: forn des Saig, 1♀; puig des Fornàs, 2♀; puig de Cas Jai, 2♂, 1♀ (F. Vallhonrat det.).
- Gymnoscelis ruffasciata* (Haworth, 1809). Eivissa: puig de Cas Jai, 1♀, i forn des Saig, 1♂, 1♀ (F. Vallhonrat det.).
- **Aplocera eiformata* (Guenée, 1857). Eivissa: puig des Fornàs, 2♀ (F. Vallhonrat det.).

Noctuidae

- Autophila dilucida* (Hübner, 1808). Eivissa: puig de Cas Jai, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).
- Eublemma ostrina* (Hübner, 1808). Mallorca: torrent d'en Marcó, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).
- Cucullia calendulae* Treitschke, 1835. Mallorca: santuari de Lluc, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).
- Metopoceras khalildja* Oberthür, 1884. Formentera: ses Clotades, sèrie (J.J. P. De-Gregorio det.).
- Paradrina fuscicornis* (Rambur, 1832). Eivissa: puig des Fornàs, sèrie; s'Argentera, 1 ex.; forn des Saig, 4 ex. i puig de Cas Jai, sèrie (J.J. P. De-Gregorio det.).
- Paradrina clavipalpis* (Scopoli, 1763). Mallorca: marina de s'Àguila, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).

- Spudaea ruticilla* (Esper, 1791). Mallorca: santuari de Lluc, 4 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).
- ***Conistra staudingeri*** (Graslin, 1863). Eivissa: puig des Fornàs, 1♂ (J.J. P. De-Gregorio det.).
- Hadena confusa* (Hufnagel, 1766). Mallorca: marina de s'Àguila, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).
- **Hadena perplexa*** ([Denis & Schiffermüller], 1775). Mallorca: marina de s'Àguila, 1 ex. Formentera: camí romà, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.). No citada de Formentera.
- Mythimna sicula* (Treitschke, 1835). Mallorca: torrent d'en Marcó, sèrie, i santuari de Lluc, 2 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).
- Leucania loreyi* (Duponchel, 1827). Formentera: ses Clotades, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).
- Orthosia cerasi* (Fabricius, 1775). Mallorca: santuari de Lluc, 4 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).
- Agrotis puta* (Hübner, 1803). Eivissa: forn des Saig, 1 ex.; puig des Fornàs, sèrie, i puig de Cas Jai, sèrie (J.J. P. De-Gregorio det.).
- Agrotis ipsilon* (Hufnagel, 1766). Mallorca: torrent d'en Marcó, 1 ex. (J.J. P. De-Gregorio det.).